

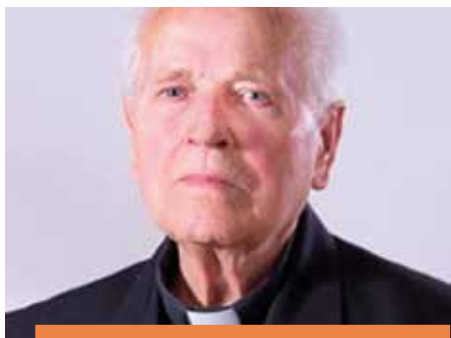
# SPIRITUS

A KAPOSVÁRI EGYHÁZMEGYE LAPJA ❖ 23. évfolyam, 1. szám 2021. március



## **NYOLCVANÉVES BALÁS BÉLA NYUGALMAZOTT FŐPÁSZTOR**

Balás Béla emeritus megyéspüspök március 25-én nyolcvanéves lett. Az egykori bajóti plébánosnak, a nagymarososi ifjúsági találkozó megálmodójának – akit rendszeresen figyeltetett az állambiztonsági szolgálat –, az 1993-ban újonnan alapított Kaposvári Egyházmegye első főpásztoraként teljesedett ki az élete, és négy éve átadhatta pásztorbotját ugyancsak lánglelkű utódának, Varga László plébánosnak, aki lapunkban sokunk számára kedves képek karéjában nyílt levélben köszönti, s elolvashatjuk dr. Rumszauer Miklós atya ajánlóját is Beton atya legújabb kötetéről, melynek címe: Túl a politikán. FOTÓ: KOVÁCS TIBOR 4-6. oldal



**WIRTH JÁNOS NY. HELYNÖK KÖSZÖNTÉSE**  
Zselickislakon látogatták meg 7. o.



**KINYÍLHATNAK LELKÜNK ABLAKAI**  
Kiss Iván atya elmélkedése 11. o.



**DADUS – NYUGDÍJBAN**  
Portré Pap Lászlónéről 12-13. o.



# Húsvétváró

SZÖVEG: BALÁS BÉLA

## Az ünnep

**A**z ünnep más, mint a szünet. A szünet hiány, az ünnep többlet. Túlmutat lakomán, különb a hangulatnál, nem csak a testet szolgálja. Nem lehet kötelezni rá, de szomorú a sorsa, ki lemarad róla. Már a készülődés is varázslatos, s utána felejthetetlen az emléke.

Az ünnep nem okvetlenül ünnepély. A naptár piros betűi csak felszínen ringó bóják. A lényeg a mélyben van. Nem kell hozzá műsor. Itt csak befogadni lehet. Azt, aki túl van a jeleken, és most felénk közelít...

Az igazi ünnep parttalan, végtelen. Mi, akiknek „töredékes a tudásunk”, s csak „tükör által homályosan látunk”, mi, a „törékeny cserépedények”, fel sem fogunk az ünnepet, ha annak áradását meg nem törnék hétköznapjaink. A mi ünnepünk a túlpárt

visszfénye, az Úr asztaláról „lehulló morzsa”. Egy-egy jeles napunk csak kozmikus vigiliája a transzcendens jövődönök. Tőle szépül meg világunk, ezért áldott az életünk!

## Az élet erősebb

Számomra ez az ünnep él, nem ceremónia, nem pusztán emlékezés. Egybemosódik a történeti múlt a jelennel. Megtörtént eseménysor az alapja a mondanivalónknak. A nagybőjt nyomozás, a nagycsütörtök szembesítés, az esti oltárfosztás már az eredeti események rekonstrukciója, bizonyos értelemben színjáték, pontosabban „misztérium-játék”. Profán módon megközelítve, ahogy Zorán énekl: „Ebben a dalban van négy akkord, ebben a dalban van egy gitár... és egy kicsit benne vagyok én...”, nekem a liturgiáról is az a meggyőződés, benne vagyok én is. A mi bűneinkért halt meg Jézus. Ennek felismerését így fejezzük ki.

Annak idején, az első századokban viharos gyorsasággal terjedt el a hitünk, pedig minden vallásnál szigorúbb az erkölcstana. Ez így meg nem történhetett volna, ha nem lett volna igaza. Az induló kereszténységnek 15 millió vértanúja volt. 15 millió boldogabb ember, mint a saját társadalma! Őket is kínálták anyagiakkal, előmenetellel, de nekik nagyobb örömet jelentett hitük. Mi, mostaniak, az ő leszármazottaiknak tartjuk magunkat.

Meggyőződésem, a húsvétnek üzenete van a magyarság számára. Népünk tehetséges, a teljesítményeink mögött azonban ott a statisztika sötét árnya. Mi, ha nem győzünk, pusztítjuk magunkat. Húsvét azt jelenti, a pusztulás legyőzhető. Az élet erősebb a halálnál, öröme és reményre születünk.

*(Részlet Balás Béla Ünnepek című kötetéből; Szent István Társulat, Budapest, 2005)*

# A szerkesztő ajánlásával

SZÖVEG: LŐRINCZ SÁNDOR

**A**zt hittük, fellelegezhetünk, s az idei húsvét már más lesz, mit a tavalyi; helyére billen a világ, folytatódhatnak a lépéspróbák egymás felé, és a templomaink is megtelnek. Ahogy azonban figyelemmel kísérjük a járványgörbét, egyre sokkal több adatokkal szembe-sülünk. Rosszkedvünk telére a korán jött kikelet jelenthet némi gyógyírt. A

természet éledését szájaszokok nem akadályozhatják meg. Ahogy az élő istenkapcsolatunknak sem szabhat gátat a karantén. Még ha átmenetileg lakásba kényszerülünk is, az égi-földi párbeszéd reményt adó erejét nem írhatja felül a koronavírus. Lelki szárazság ugyan ránk törhet, de a kegyelem erőterében minden könnyebb. Az elektronikus tér számos lehetőséget kínál, az idősebbek, a betegek többféle módon kapcsolódhatnak be a misébe. Az online-világ azonban csak

amolyan „szükséges rosszként” áll sokak rendelkezésére, mivel a személyesség varázsa, a jelenlét öröme, az itt és most élménye csorbát szenved, ám a „semminél” mindenképpen jobb. A semminél különben sem horgonyozhatunk le, hiszen mi keresztények a Mindent vágyjuk, mert: Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt! Kívánom, hogy a húsvéti misztérium adjon örök kapaszkodót mához és holnaphoz, hiszen tudjuk: Krisztus a győztes király!

## Egyházmegyei füveskönyv

**A SZERKESZTŐ MINDIG TANUL; FŐLEG, HA OLYAN GONDOLATOT HALL, AMELY ÖRÖKRE FOGÓ TINTAKÉNT LELKÉBE VÉSŐDIK, ÉS AZT SZERETNÉ, HA KÖZKINCCSÉ VÁLNA, HA MINÉL TÖBBEK TÖLTEKEZNÉNEK BELŐLE. ÍME, EGY CSOKOR:**



**Szűcs Imre, balatonlellel plébános:**

– A szerelem mindenki életében-lelkében olyan, mint a vihar. Van kisebb és van nagyobb... A pap sem kivétel ez alól, hiszen a szentelés által Isten nem oltja ki vagy veszi el az érzelmi életünket, viszont a szentség által megadja a szükséges kegyelmeket, hogy a viharokat is tudjam kezelni. Amikor a természetben kitör egy nyári vihar, menedéket keresünk. Lehetőleg fedett és zárható legyen a hely, ahova behúzódnak, hogy biztonságban érezzük magunkat! Fa alá soha nem állunk viharban, mert belecsaphat a villám és végünk! Így van ez, ha a szerelem „vihara” dúl a lelkünkben... Fontos az ima, mint menedék, de nem elég! Egy papnak kell, hogy legyen lelki vezetője, pap barátja vagy barátai, akiknek őszintén elmondhatja, mi zajlik

benne. Ez nagy segítség. Fontos, hogy a hűséget megtartsam, és ehhez elengedhetetlen a rendszeres szentségimádás, a szentírásolvasás és a szentmisét sem szabad elhagynom, ahol Jézust magamhoz veszem, mint az élet kenyerét. Előbb-utóbb ekkor elvonul a vihar és csendesség lesz a lelkemben. Ha elmondom a célszemélynek, hogy mit érzek iránta, ez olyan, mintha nyári zivatar idején fa alá állnék...



**Dér Tamás, Kaposvár Megyei Jogú Város alpolgármestere:**

– Egy közösség – egyházi és világi egyaránt – felelősséggel tartozik mindazért, amit, vagy akit a gondjaira bíztak. Így van ez egy ország, vagy egy város szintjén éppúgy, mint egy plébánia esetében. Azt teszem csupán, amit a tár-

saim is: erőm és lehetőségeim szerint szolgálom a közösségünket. Ha kell, teát főzök, ha kell, bútort cipelek. Aki a templomban nem az Istent és a szolgálatot, hanem az érdeket keresi, csakis saját magát csapja be. Hitem szerint a kapuban mindnyájan egyenlők vagyunk, és meggyőződésem az is, hogy az ítékezés nem az ember, hanem kizárólag az Isten feladata.



**Markaf Attila karádi kántor:**

– „Bemegyek az Úr oltárához, mert Ő nékem ujjongó örömöm” – voltak idők, amikor mint ministránsok, minden szentmisét a bevezető szöveggel kezdtük. A szekularizált világ elvonja az újkor gyermeke figyelmét a vallásgyakorlás élménye elől, de a templomot látogató, szentmisén résztvevő hívek aránya a városok és települések lélekszámarányát figyelembe véve arányosnak mondható. A szolgálatom pedig, ugyanúgy, mint a hit, Isten ajándéka, a valódi hívő élet titka. Orgonajátékkal, Istent dicsőítő énekekkel, a szövegek érthetővé tételével szeretném felhívni a hívek figyelmét a mondanivalóra.

# Nyílt levél Balás Béla püspökeldömnek

Kedves Beton!

Elmarad az excellenciás és főtisztelendő megszólítás, mert sohasem szeretted a címeidet, és mert mindig Betonnak szólítottalak. Négy évvel ezelőtt, amikor átvettem a Nunciátúrán püspöki kinevezésemet, személyesen hozhattam el Taszárra Ferenc pápa levelét, amelyben felmentett a megyéspüspöki szolgálatod alól. Ennél szebb születésnap ajándékot nem is kaphattál volna, hiszen egészségi állapotod miatt, már évek óta ezt kérted.

Most a 80. születésnapodat ünnepeljük és ebből az alkalomból íródik ez a levél. Isten nem csak az én életemben, hanem a tiédben is „vargabetűkkel” írta a somogyországi szolgálatot. Emlékeim szerint, te bajóti plébánosként szerettél volna egyházmegyét cserélni Varga Zsolttal, az akkori pusztakovácsi plébánossal, hogy Charles de Foucauld lelkisége nyomán somogyi „remetességbe” vonulhass. Mindketten „persona non grata” voltak az állami és az egyházi hatóságok szemében. Így tervetek csak félig valósulhatott meg. Zsoltnak sikerült Budapestre kerülnie, de a te dispoziódat, mikor már összecsomagoltál, hogy jössz, az esztergomi érsek váratlanul visszavonta.

Isten már akkor tudta, hogy miért, és hogyan fogja véghezvinni a terv másik felét. A „Vatikán humorából” a Kaposvári Egyházmegye püspöke lettél, amire a nyolcvanas években sem neked, sem nekem nem volt semmi esélyünk. Miután kineveztél általános helynöknek, gyakran derültünk azon, hogy az egyházmegyét két olyan ember vezeti, akik káplánként és plébánosként csak akkor tettek be a lábukat a püspöki hivatalba, amikor behívták és számon kérték őket ifjúság és közösségi pasztorációjuk miatt az illetékes hatóságok. Mégis megvalósult a somogyi „remetesség”, csak nem Pusztakovácsiban,

hanem Taszáron, majd nyugdíjas éveidben a zselickislaki otthonban. Születésnap ajándékként és halálból összegyűjtöttem néhány közös emléket. Először a szegedi szemináriumban vehettem részt olyan lelkigyakorlaton, amelyet te tartottál. Akkori ötödéves „bulányista” kispapként nagyon eltalált Krisztus központú lelkiséged és evangéliumi gondolkodásmodod. Néhány hónap múlva pappá szenteltek és káplán lettem Várpalotán. Mivel ott senkit nem ismertem, tőled kaptam annak a családnak a címét, akiben megbízhattam, és akikkel káplánként elkezdhettem a közösségépítést.

Emlékezetes marad az a péliföld-szentkereszti szombat éjjel is, amikor a Szentlélekben való megújulásomról kellett tanúságot tennem, mert nem értetted, mi a titka annak, hogy a Júda Oroszlánjai (ma a Nyolc Boldogság) Közösség tagjai rengeteg fiatalat vonzanak az ország minden tájáról karizmatikus, dicsőítő és közbenjáró imáikkal a te templomodba.

Meglátogattál első plébánosi helyemen, Somogysámszonban is, és mint később megtudtam, a sérültekkel való találkozás mellett meglepett, hogy virág van az ablakban, a plébánián pedig tisztaság és rend. Neked is köszönhetem, hogy már akkor sok helyre meghívtak előadásokat tartani a szentségimádás és a sérültekkel való közösségi élet kapcsolatáról.

Püspökként kétszer nyúltál bele fájdalmasan az életembe. Belül mindkettő ellen lázadtam, de addigra már tudtam, hogy csak az engedelmeségi ígéret megtartása ment meg a nagy „Ego”-tól, és tesz szabaddá Isten akaratának megvalósítására. Tehát elfogadtam a dispozió Somogysámszomból Kaposvárra, a Szent Imre-templomba és két év „kísérletezés” után azt is elfogadtam, hogy nem engeded meg, hogy belépjen a Nyolc Boldogság Közösségbe. Mindegy visszatekintve érti meg a lélek

Isten útjait, és láthatja meg az engedelmesesség gyümölcseit. Köszönöm, hogy mindkét esetben a Szentlélekre hallgattál és nem rám!

Hála azért is, hogy föl vállaltál „karizmatikus” plébánosként. Amikor 1994-től elkezdtük szervezni az Élet a Lélekben Szemináriumokat a Szent Imre-templomban, meg nem értést, sok támadást kaptam paptársaimtól és a hívektől is. Te pedig kész voltál arra, hogy minden szeminárium végén eljőj és megtartsd a küldetési misét, ezzel bizonyítva, hogy nem szekta, amit csinálunk.

Egyik könyvem ajánlásába ezt írtad: „Néha még a szentek is összevesznek, mint Pál és Barnabás Antióchiában. Eddig ez nekünk nem sikerült. Vagy azért mert még nem vagyunk szentek, vagy nem volt min összevesznünk. Úgy gondolom, mindkét magyarázat egyszerre igaz.”

Barátként, munkatársaként közlő lehettem tanúja küzdelmeidnek, a meg nem értettségéből fakadó szenvedéseidnek. Most már tudhatom, hogy te is akartad az én püspöki kinevezésemet, ezért „megbocsátok neked”, amikor nagyon fáj és számomra is nehéz ezt a keresztet hordozni.

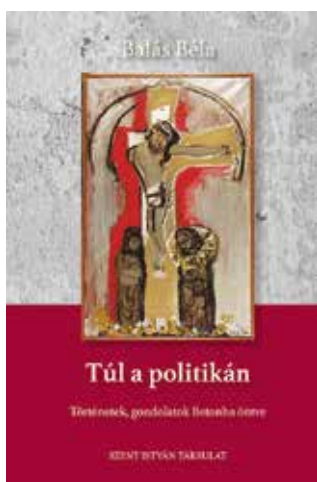
Kérem a Jóistent, adjon életfogytig erőt életed szentmiséjének bemutatásához! Tegye papságodat, püspökségedet neki szentelt örök áldozattá, hogy egykor te is elnyerhesd az örökséget szentéletű példaképeiddel, szeretett „regnumi” barátaiddal, testvéreiddel, akik már célba értek.

Kaposvár, 2020. február 12.

Barátsággal: Laci atya

FOTÓK:  
DR. HEGEDŰS GYÖRGY,  
KLING MÁRK, KOVÁCS TIBOR,  
VIGH ISTVÁN





SZÖVEG: DR. RUMSZAUER MIKLÓS

**A SZENT ISTVÁN  
TÁRSULAT KIADÁSÁBAN  
JELENT MEG BALÁS  
BÉLA TÚL A POLITIKÁN  
– TÖRTÉNETEK,  
GONDOLATOK BETONBA  
ÖNTVE CÍMŰ KÖTETE,  
MELYHEZ  
DR. RUMSZAUER MIKLÓS  
PLÉBÁNOS, PÜSPÖKI  
HELYNÖK AZ ALÁBBI  
AJÁNLÁST ÍRTA.**

**K**eresem a fogalmakat, szóképeket, izlelgetem a jelzős szerkezeteket, melyik tudná a legtömörebben, a legfrappánsabban visszaadni a könyv lényegét. Ennél maradnék: aktualizált Biblia. Avagy: biblikus igazságok modern köntösben. Az élethez igazítva. Még pontosabban: napjaink életének magyarázatát is a Bib-

## Történetek, gondolatok Betonba öntve

# Túl a politikán

lia adja, Balás Béla püspök úr pedig a kettőt e kötetben összekapcsolja. Az „örök élet ígét”, a régi igazságokat napjaink élethelyzetére vonatkoztatja. A bibliai példázatok modern megfelelőt kapnak. Még a múlt században az óriásplakátokon úgy reklámozta magát egy festékmárka, hogy a jellegzetes ghizai piramisokat piros-kék-zöld színre festették. A szlogen pedig így hangzott: „Régi ház új köntösben.” E könyv régi, biblikus és örök igazságokat tartalmaz, újraértelmezve, napjaink embere számára friss tartalommal megtöltve. Stílusa tömör, a rövid mondatok néha „kopognak.” Így hatásosak. Jól tudja a Szerző, hogy napjaink embere idő- és türelemhiányos. A „Háború és béke” I-II. köteté ma nem népszerű. A rövid, célratoró írás a „trendi.” Balás Béla megfog, elgondolkoztat, mehhökkent – éleslátásával, mélységeivel, összefüggéseivel, felfedezéseivel. Kalauz a múltba – és nemcsak Taize-be, a kis burgundiai faluba, ami amúgy a világ egyik „spirituális közepe”, hanem saját múltunkba, önmagunkba, hogy felismerjük

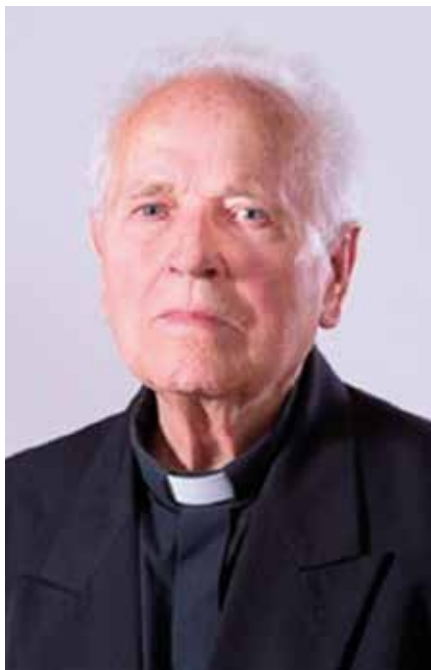
önmagunkat és mélységeinket. Szembesít, provokál, mehhökkent és felold. Nem árul talmi anyagot! Értéséért meg kell dolgozni; a mozaikszerű kép akkor áll össze, ha az egyéni „mélyszántás-munkát” az olvasó nem akarja „kísporolni.” A szerző legújabb kötete is tűzijáték. Beton atya sziporkázó szellem. Világító rakéta, amit fellöttek az égbe és szellemi világossága a sötét háttérben bombaként robbant, majd ezer apró csillagként hull a Szó a lélektalajra. Nemcsak aktív főpapi szolgálata korában volt így, hanem emeritus püspökként is a szellem hasonló útját járja. Ez igazolódik a kötet második felében, Lőrincz Sándor újságíróval való találkozásai kapcsán is. E könyv lehetetlen „lecture”. Friss, átütő, magával ragadó. Életből-csesség a Biblia bölcsességét irodalmához fogható. „Aki célba ér, legyőzi az akadályokat.” „Legyen türelmünk önmagunkon dolgozni, és akkor Isten is megsegít.” „... a kereszténység nem ész dolgo és nem is hegymászás...

A kereszténység találkozás! Ezért nem mindegy, hogy a hegyre vivő sok ösvény közül melyiken indulunk. Az a mi utunk, amelyike n szembe is jönnek.” „A Jézus-fordulatból él a világ” – hogy csak néhány szép megfogalmazást idézzek!

Kinek ajánlom e kötetet? Mindenkinek! Akik átélték a múltat és megélték az előző századot, azoknak emlékidéző tapasztalat, hiteles lesz az olvasott tabló. A fiatalabbaknak színes kaleidoszkóp. A Túl a politikán – de az életben még innen –, felemeli szemünket az örök távlatok fényébe. Idősödő, bölcs püspök összesűrűsödött élettapasztalatát tartja kezében az Olvasó. A kötetéből az is kiderül: az életben az eltévedéshez elég az est sötétje és a dolgok, események forgataga; a tájékozódáshoz nem kell más, csak felemelni a fejünket-szemünket, mert a fák s életdolgok sűrűjéből felülről rajzolódik ki az életút.

Jó „utazást” kívánok a hétköznapi világába, és az azon túli, örök élet titkába!

# Kilencvenéves az egykori püspöki általános helynök



**V**arga László kaposvári megyéspüspök, Somos László általános helynök, dr. Rumszauer Miklós bírósági helynök és Tomanek Péter püspöki irodavezető Zselickislakon köszöntötte kilencvenedik születésnapja alkalmából Wirth János atyát, az egyházmegye egyik legidősebb papját. A Zselic Katolikus Idősek Otthonában élő, egykori általános püspöki helynök, pápai prelátus örült a látogatásnak; jóllehet, a pandémia miatt ezúttal csak az üvegfallal elválasztott „beszélgető pavilonban” kerülhetett sor az ünnepi alkalomra. Wirth János Korpaváron született 1931. február 5-én, és Veszprémben szentelték pappá 1955. június 19-én. Látrányi és siófoki káplánéveket követően 1967-87 között Gölle plébánosaként szolgált, és

a fonói hívek lelkipásztori feladatait is ellátta. 1987-ben került Siófokra, az ország nyári fővárosába, de a balatonkiliti hívek pasztorálása is rá várt egy időben. 2019-ben vonult nyugdíjba. 1990-től főesperesként tevékenykedett, és tiszteletbeli kanonok címet is kapott, 1992-től a személyi ügyek helynöke; 1993-tól Balás Béla püspök általános helynökeként dolgozott. A mikrofonon keresztül zajló beszélgetés kapcsán Wirth atya elmondta: örül, hogy készülhet a napi prédikációkra, és nagy ajándéknak tekinti, hogy ennyi idősen is szolgálhat. Az egyházmegye vezetői jó egészséget és humort kívántak az ünnepeltnek, akit egy virágcsokorral és a születésnapos kedvenc süteményével köszöntöttek, melyet a siófoki szerzetesnővérek készítettek.

## Tábori püspök lett a katonalelkek ápolója

**T**ábori püspökké nevezte ki Ferenc pápa február 19-én Berta Tibor ezredest, pápai káplánt a Katonai Ordinariátus általános helynökét, miután elfogadta elődje, Bíró László atya lemondását megromlott egészségi állapotára való hivatkozással. Az új tábori püspök 1966-ban született Kaposváron, az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnáziumban érettségizett, majd a helyi Papnevelő Intézetben végezte felsőfokú teológiai tanulmányait. Marcaliban – sorkatonai szolgálata városában – szentelték pappá 1991. június 20-án, ahol káplánként szolgált, majd a kaposvári székesegyházba került, ahonnan 1994-ben a Katonai Ordinariátus szolgálatába szegődött. Volt helyőrségi tábori lelkész Szombathelyen, 2002-2003 között külföldön szolgált a KFOR-erőknél, Székesfehérváron tábori esperesként működött, ahol 2005-2008 között kiemelt tábori lelkészként pasztorálta a katonalelkeket, 2009-től pedig az ordinariátus általános helynökeként látta el feladatait Budapesten.



## Búcsú Brieber atyától

Elbúcsúztatták Brieber László atyát. Február 10-én a tapolcai Nagyboldogasszony-templomban celebrált szentmisét követően Varga László

megyéspüspök a helyi temetőben örök nyugalomra helyezte Brieber László nyugalmazott balatonszentgyörgyi plébánost. A szentmise

szónoka Szücs Imre balatonlellei plébános volt. Brieber atya életének 84., áldozópapságának 61. évében, január 31-én hunyt el.

# A szeretet túlmutat önmagunkon

SZÖVEG:  
FEKETÉNÉ SZABÓ MÁRTA

**A**z elmúlt év mindenkinek komoly kihívást jelentett. Mindenki erején felül próbált megküzdeni a vírus helyzettel – az egészségügyben és a közigazgatásban éppúgy, mint a termelőüzemekben vagy a vállalkozásokban, de bőven jutott feladata a Katolikus Egyház szeretetszolgálatának, a Karitásznak is. Bár a tervezett, a közösségeket érintő programjainkat csak kis részben tudtuk megvalósítani, mégis akadt teendője a központunknak éppúgy, mint

az egyházmegye területén működő önkéntes csoportoknak. Számtalan esetben kerestek meg bennünket olyan helyzetekben, amikor nehézséget okozott a COVID-19 járvány okán kialakult egy-egy megoldatlan probléma, amelyet próbáltunk orvosolni. Az elmúlt évben közel 6000 családdhoz jutottunk el különböző segélytélékekkel. Vittünk élelmiszert, ruhát, kályhát, tűzifát, pelenkát, iskolakezdesi támogatást, vetőmagokat, Béres cseppet vagy személyre szabott segítséget, de bővelkedett az év extrém esetekben is. Többször szállítottunk ivóvizet oda, ahol ez megoldatlan.



Több alkalommal volt lehetőségünk támogatást nyújtani lakhatások megőrzésében. Segítettünk tűzkár okozta problémák megoldásában, de említésre méltó, hogy a nyári, megynket is érintő villámár-

víz károsultjainak is tudtunk hathatós segítséges nyújtani. Különös gondot fordítottunk a személyes találkozásokra, előtérbe kerültek a gyermekek és az idősek. A legtöbb esetben nem a segélytélékek

## Integető évtizedek

SZÖVEG: LÉVAY MÁRIA

Egy ideje furcsa telek járnak erre mifelénk, azaz mind ritkábban havazik, s a hőmérő higanyszála is csak olykor mutat mínusz fokot, kiváltképp itt a Balaton partján. Persze, ha végül befagy a tó, nálunk sokkal hidegebb van, mint a műút túloldalán. Mivel a tél folyamán ritkán látni napsütést, ujjongó örömmel tölt el, ha olykor napsugár simogatja az arcom. Úgy tűnt, ez a télünk sem lesz fehér, ám egyik reggel, amikor felébredtem, odakinn havazott. Éppen csak csendesen szállingózott, de öröm volt látni, ahogy lassan vékony hóréteg simul bokorra, fára, utakra. Eszembe jutott, valamikor milyen természetes is volt télen a hóesés. Csak az utóbbi időben felejtettük el, mennyire csodálatos látványt is nyújt a fehérbe öltözött természet. A havas tájat nézve, sorra jöttek elő a régi emlékek. Kiváltképp

a gyermekkorom emlékei, melyek talán nem is voltak olyan különlegesek, csupán az emlékezet festette ragyogóvá. Látam magam ródlizás közben, ahogy testvéreimmel visítva siklottunk le a Bazsó-kert mögötti lankán, miközben tetőtől talpig hó borított el minket, de nem bántuk, mert ez is velejárója volt a ródlizásnak. Időbe telt, mire a cserépkályha mellett megszáradtak a ruháink, de addig sem unatkoztunk, hisz mindig akadt valamilyen társasjáték, amely lekötötte a figyelmünket. Szerettem nézni a falon táncoló árnyalakokat, melyeket a petróleumlámpa imbolygó fénye vetített oda. De rég volt mindez! Ám az emlékek frissek, akár az éjszaka leesett hó. Valamikor órákat töltöttem el ilyenkor kinn a szabadban, kihasználva a frissen esett hó adta lehetőségeket, élvezve a tél ezernyi örömet. Ma már csak az ablakból gyönyörködöm a téli tájban, de lehunyt szemmel, gondolatban

újra hóembert építék vagy hógolyócsatát vívok, hisz az emlékek szárnyán bárhová elérhetek. Nem hiába gyűjtöttem gazdagon a szebbnél szebb, édes-bús emlékeket, most van miből válogatnom. S miközben a múltban időztem, odakinn szép lassan elállt a havazás. Pedig reménykedtem benne, hogy talán napokig abba sem hagyja, de nagyot tévedtem, mert amint kisütött a nap, rövidesen már csak az árnyékos helyeken lehetett látni a hó nyomát. Élvezve a ragyogó napsütést, kimentem a szabadba. Csodás volt a természet. Béke és nyugalom volt körülöttem, még szellő sem rezdült. Régi telek jutottak eszembe, s ahogy feltöltöttem bennem a szebbnél szebb emlékek, mind kellemesebben éreztem magam. Mélyen beszívtam a fenyőfák friss gyan-taillatát, szinte megszedültem tőle. A nap egyre erősebben sütött, s mire hazaindultam, körülöttem teljesen elolvadt a

hó, hogy végül pocsolyaként tűnjon el. Soha nem hittem volna, hogy egyszer elszomorít a hó hiánya, hisz nem szeretem a hideget. Ám tapasztalatból tudom, ahogy minden évszaknak, így a télnek is megvan a maga ideje és rendeltetése. Lassan január végéhez közeledünk, és nem örülök az enyhe télnek. Igaz, néhány napra fagyos hideg napokat jósol a meteorológia, aztán ismét meleget. Bevallom, félek, hogy nagy ára lesz a csapadékmentes télnek. Az őszi vetés szinte sóvárog a védelmet adó hótakaró után, hisz a nedvesség nagyon hiányzik a földnek. Hogyan várhatunk így jó termést? Mi lesz a következő évi kenyérünkkel? Ahogy múlik az idő, mind jobban aggódom, s reménykedve várom, hogy a Pál-forduló meg hozza végre a telet. Azt sem bánám, ha gyertyaszentelőkör nem jönne elő a medve a barlangjából, és ha az idén Mátyás törné meg a jeget.



okozták a legnagyobb megkönnyebbülést, hanem a beszélgetések, az emberi közelség. Szolgálatunkat nem tudtuk volna végezni ilyen hatékonyan és kitartóan, ha nem áll mellettünk az a több mint 300 önkéntes munkatársunk, akik idejüket, erejüket, önzetlen szeretetüket, félelmüket félretéve szolgálták embertársaikat.

Ugyanígy szeretném kiemelni azokat a magánembereket, szervezeteket, vállalkozókat, cégeket, akik adományaikkal, munkájukkal és a mindezek mögött megbúvó tiszta emberségükkel támogatták szervezetünket. Amikor az adományokról szólok, akkor beszélhetünk a legkülönbözőbb tárgyi adományokról, díjmentes szakmunkákról vagy pénzadományokról. Külön hálásak vagyunk azoknak, akik nem a feleslegessé vált tárgyaikkal segítik szervezetünket, hanem javaik egy

részének felajánlásával keresnek fel minket és ránk bízják, hogy jól, illetve célzottan tudjunk segítséget nyújtani. Nem egy esetben nem élelmiszerre vagy ruhára van szükség, hanem krízishelyzetekben kell helytállnunk, amelyekhez azonnali anyagi forrásokra van szükség.

Hálával tartozunk annak a közel 150 tagot számláló „láthatatlan” önkéntes csoportunknak is, akik imáikkal, szentvedéseik felajánlásával erős háttérrel biztosítanak számunkra, hogy szolgálatunk kitartó legyen és minden napot újult erővel tudjunk kezdeni.

Krisztus bennünk élő szeretete arra ösztönöz és sürget bennünket, hogy minden nap tegyük a jót, ne lankadjunk, legyünk állhatatosak és éljük meg a rászorulókban a Vele való személyes kapcsolatot. Erre törekszünk ebben az esztendőben is.

Miközben csapongnak a gondolataim, az emlékek kódéből elővillan egy hideg februári reggel, ahogy kisgyermekként édesanyám kezébe kapaszkodva a templomba igyekeztünk. Gyertyaszentelő Boldogasszony napján mindig elmentünk misére. Mise után boldogan vittem haza a szentelt gyertyát. Sokáig nem tudtam, mire jó a gyertyaszentelés, ám mindig megérintett az égő gyertyaláng szépsége, a gyertyaszentelés hangulata. A következő napon volt a fivérem névnapja, melyen Balázs-áldást kaptunk a templomban, majd ünnepi tortát otthon. Aztán sorra következtek a nevezetes februári napok, beleértve a lourdesi jelenés és Bernadette napját, utána a Juliannák, a Júliák és Lillák névnapját, s a hónap vége felé édesanyánk és a kisebbik bátyám születésnapját. Mátyás miután megtörte a jeget, siettem ki mindig a partra, hogy le ne késsek a rianás csodájáról. Ilyenkor a viharos erejű északnyugati szél hatalmas jégtáblákat tol maga előtt, s a déli parton olykor többemeletes ház magasságúra tornyozza őket. A kápráza-

tos látványhoz felejtethetetlen zenei élmény is társul. Először mintha hárfaszó hallatszana sejtelmesen, halkán, aztán mind erősebben, s végül az egymásra csúszó jégtömbök robajának fortissimója zárja a téli Balaton szimfóniáját. Emlékszem, február végén hiába volt még hideg kinn a szabadban, mégsem mentem be addig a meleg lakásba, amíg a levegőbe szippantgatva meg nem éreztem végre a kikeleti illatokat? A legboldogabb akkor voltam, amikor megpillantottam ablakom előtt a babarózsa bokor alján az első kinyílt hóvirágot.

Elgondolkodom olykor azon, milyen furcsa is az ember. Mindig mást szeretne, mint ami adva van. Én telet szeretnék, de utána igazi, illatos tavaszt, hóvirágot szedni ugyanúgy, mint régen, amikor még nem volt tiltólistán, amikor még valóban törődünk a természettel, egymással, és nemcsak önmagunkkal. Persze, akkor nem tudatosították velünk nap, mint nap, úton útfélen, hogy mindent megkapathatunk, mert megérdemljük. Remek volt a kiképzés, csupán

azt felejtették el megtanítani, mit kell akkor tenni, amikor az ember már mindent tönkretett? S miközben eltűnődök régi téli emlékeken, rádöbbenek, hogy nincs jogom haragudni a természet rendjében bekövetkezett változásra, hisz a természet csak válaszol az emberi közbeavatkozásra. Épp elég kárt okoztunk már elvakultságunkban a földnek. Ez az eredménye annak, ha az ember végtelen butaságában Istennek képzeli magát.

S ahogy szárnyalnak gondolataim, elmosolyodom, mert eszembe jut egy másik téli emlék. Egyszer régen megkérdezte tőlem valaki, hogy melyik a legkedvesebb hónapom?

– A február – vágtam rá nyomban, miközben jót derültem az illető döbrent arcán.

– Hogyan lehet valakinek a február a kedvence? – szólalt meg nagy sokára, miután sikerült feldolgoznia a válaszomat. – Számomra a február a legelviselhetlenebb hónap. Szinte soha nem akar vége lenni.

– Nekem más a véleményem – feleltem. – Február nekem a tél végét jelenti, azaz a tavasz kezdetét, ezért az a kedvencem.

Persze, ugyancsak derülátónak kell lenni ahhoz, hogy a tél utolsó hónapjában meglássuk a szépet. Habár gyermekként szerettem a telet, februárra azért már elteltem a tél örömeivel. Rá-adásul a hidegből is kezdett elegendő lenni, mert akkoriban télen nem akármilyen hidegek voltak. Érdekes módon természetesnek vetjük a mínusz fokokat, és nem sopánkodtunk miatta, mint napjaink embere, amikor a hőmérő higanyszála véletlenül nulla fok alá süllyed. Igaz, akkoriban a telet nem forró nyár és kánikula követte, mint napjainkban, hanem harsogó tavasz, ébredő természettel, tavaszi virágokkal, madárdallal, langyos, üde levegővel.

Istenem! Milyen régi emlékek is ezek. Némelyiket talán csak az emlékezet szépitette meg, ki tudja? S ahogy az egyik tél követi a másikat, lassan az én életem is a végéhez közeledik. Mivel nem tudhatom sem a napot, sem az órát, igyekszem továbbra is meglátni az élet szépségeit, s örülni ennek a csodás, téli délelőttnek is, amely lám, mennyi kellemes emlékekkel ajándékozott meg!

# Az olaj mint az erő jelképe

## A krizmaszentelésről

SZÖVEG: POHNERT DÁVID

**M**inden nagycsütörtökön a világ szinte összes székesegyházában a megyéspüspök a papjával együtt közösen mutat be szentmisét, melynek keretében megszenteli a különböző szentségek kiszolgáltatásánál használatos olajokat: a betegek olaját, a keresztelendők olaját és a szent krizmához való olajat. A mindhárom olaj alapanyaga az olívbogyóból sajtolt olaj, a krizma olajához még balzsamot is elegyítenek.

Az olajnak a Biblia különös hangsúlyt kölcsönöz, hiszen azt hasonlóan nagy értéknek tekintették, mint a gabonát, vagy a bort. Ezért akít felkentek vele, egy különös, Istentől ajándékba kapott ember volt. A Számok könyvének nyolcadik fejezete beszámol arról, hogy Mózes miként kente fel Áront és a levitákat, az Úr parancsától indítva a szent sátor szolgálatára. Az olaj szimbolizálja a kiválasztottságot. Ennek alátámasztásként olvassa az Egyház a krizmaszentelés szentmiséjében Izajás próféta gondolatait a próféta küldetéséről:

„Az Úr lelke nyugszik rajtam, mert az Úr kent föl engem. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, és meggyógyítsam a megtört szívűeket. Hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadságot a börtönök lakóinak. Hogy hirdessem az Úr kegyelmének esztendejét, Istenünk bosszújának napját. Hogy megvigasztaljam mind a gyászolókat, és koszorút adjak a hamu helyébe, örömmel olaját a gyászruha helyett, a szomorúság lelke helyett meg ünnepi örömeiket.” Iz 61,1-4

A próféta tehát olyan föl kent, aki nem a saját akaratát teljesíti. A fölkenés által erőt kap ahhoz, hogy elmenjen és örömet hirdessen azoknak, akikhez az Úr küldi. Az olajszentelés szentmiséjének evangéliumában pedig az a Jézus áll előttünk, aki magára vonatkoztatja Izajásnak fenti sorait: Jézus az a föl kent (Krisztus a görög „christos” felkent szóból ered). Ő jön el az emberekhez és hozza el az üdvösség jó hírét, az evangéliumot.

A krizmaszentelés ünnepén tehát egy sajátos szempontból nézzük Krisztust, aki pap, próféta, és Király. Nagycsütörtökön nemcsak az Eucharisztia alapítására emlékezünk, hanem a papságra is. Jézustól jön, aki az igazi főpap és helyettesei és küldöttei által gyakorolja főpapságát az Egyházban. Jézus próféta is, hiszen benne teljessé válnak Izajás szavai. Jézus király is egyben. Ő a mindenség Királya, aki a kereszten trónol, akinek királysága nem leigázó királyság, hanem a szeretet királysága.



Ebben a fényben kívánjuk szemlélni ezt az ünnepet, melyen nemcsak olajat szentel a püspök, hanem megújítja a papság a püspöknek a papszentelésükkor tett ígéreteiket is. A szentbeszéd után a papok kimondják az a döntésüket, hogy akarnak Krisztushoz hasonlóvá válni, a szent áldozatot, az Eucharisziát bemutatni és a többi liturgikus cselekményt végezni, hirdetni az ígét és Krisztust, mint a Főt és Pásztort követni. Ezek után a püspök a hívek imáját kéri a papokért, mintegy egyetemes könyörgés formájában, melyet értelemes szerzetten így nem a hívek olvasnak fel, hanem a püspök.

Az ígérek megújítását követően ünnepélyes körmenettel behozzák az adományokat (kenyeret és bort), valamint a szent olajokat: a szent krizmához való olajat, a betegek olaját és a keresztelendők olaját. Ez alatt hangzik fel az O Redemptor sume carmen kezdetű himnusz, mely gazdagon szemlélteti az olaj szerepét: mint már említettem, az olaj Istent bőkezű ajándéka. Az olaj által – ahogy ez a himnusz is megéneklé – új teremtménnyé válik a gyöngye sebzett ember. A keresztségben, de még inkább a bérmlásban kap az ember küldetést Istentől. Az olaj tehát kapocs Istent és ember között.

A betegek olaját (Oleum Infirmorum) a betegek szentségének kiszolgáltatásakor szokták használni. Ez ugyanis az anyaga a szentségnek. A püspök a szentmise eucharisztikus imájában is megáldhatja a betegek olaját. Ebben az imádságban Istent, mint a vigasztalás Atyját szólítja meg, aki Fia által a betegeken akar segíteni. A betegek olajának a rendeltetése testi, lelki és szellemi felfrissülés adni azoknak, akiket ezzel megkennek. A keresztelendők olaja (Oleum Catechumenorum) pedig a keresztelesek során

használatos szent olaj. Ez az olaj olyan új, lelki erőt jelképez, amely által a megkeresztelt ember megértse az Evangéliumot, és vállalja a keresztyén életet, hiszen a keresztségben Isten fogadott fia lesz, és meghívást kap a mennyei boldogságra.

A krizma (Sacrum Chryisma) olívaolaj és balzsam keverékéből készül. Ez lesz a bérmlás anyaga, továbbá a keresztelekor, az pap- és püspökszenteléskor, valamint templomszenteléskor is használatos. A krizma felszentelő imádsága az olajnak és a felkenésnek az üdvtörténeti távlatáról emlékeztet meg. Az olajfa és az abból sajtolt olaj különös jelképként áll előttünk. A vízözön idején az olajág jelezte a szárazföldet Noénak. Mózes is olajjal szentelte pappá Áront. A zoltáros is pozitívan gondol az olajra, mely megvidámítja az ember arcát. Jézus Krisztus megkeresztelkedésekor is történt felkenés, noha az nem olajjal történt, hanem a Szentlélek szállt Jézusra, és az Atya kinyilatkoztató szava hallatszott. Az üdvtörténeti rész után a krizmának a megőrző, megtisztító erejéről hallunk, mely az Egyház szentségeiben nyilvánvaló formát ölt.

Az olajok tehát nagyon fontosak az Egyház szentség kiszolgáltatásai során. Igen szép gesztus, hogy a friss krizmát és a keresztelendők olaját már a papság használja a húsvét vigíliáján, hiszen ekkor avatják be az Egyházba az új tagokat. Gondolataimat, elmélkedésemet szeretném a szent krizma felszentelési imádságának utolsó soraival zárni:

„Az üdvösség krizmája legyen mindazok számára, kik újjászülettek a keresztségben és a Szentlélek által az örök életben részesítse őket, – mint mennyei dicsőséged társait. Krisztus, a mi Urunk által.”



## *Kinyílhatnak szívünk ablakai*

SZÖVEG: KISS IVÁN  
FOTÓ: KISS KÁLMÁN

Az idei nagybőjt arra hív, hogy komolyan vegyem Jézus központi üzenetét: „higgyetek az evangéliumban.” Ami azt jelenti, hogy higgyünk a jó hírben, hogy béke, öröm és szeretet lesz. Figyeljünk Isten figyelmeztetésére: térjete meg és higgyetek az örömhírben! Rajtunk is múlik a világ jövője, hiszen köztünk is akadnak szép számmal olyanok, akik békét és szeretetet hirdetnek a földön. Először bosszankodtam rajta, amikor valaki az egyik közösségi oldalon feldobta a tavalyi katolikus bálunk képeit. Fergeteges táncról, vidám arcokról meséltek e fotók. Akkor még mit sem sejtettünk abból, ami utána várt ránk. Először arra gondoltam, milyen igazságtalan az élet, az idén elmaradt a farsangi idő. Aztán rájöttem, hogy sokszor van így; amit az isteni Gondviselés elvesz tőlünk, azt többszörösen visszaadja. Mindjárt támadt is egy ötletem; ha adventi naptárt tudunk készíteni, miért ne tudnánk nagybőjtöt is szerkeszteni? Nagybőjt a lemondások ideje, mi hívő emberek többet imádkozunk, többet gyakoroljuk az irgalmasság cselekedeteit, és többször böjtölünk, lemondunk valamiről, amit nagyon szeretünk. Ebben a naptárban is kinyílhatnának az ablakok: például aznap tettem-e valami jót embertársammal, rámosolyogtam-e valakire, végighallgattam-e más panaszát? Megbocsátottam-e annak, ki megbántott? Kedvesebb voltam-e a környezetemhez? Sok ilyen apróságot össze lehetne gyűjteni a nagybőjti ablakokban, amittől szebbé válhatna életünk.

A nagybőjti vasárnapok egyik legszebb evangéliuma a tékozló Fiú története; az isteni irgalmasság és megbocsátás drámája. Ha ez most is megtörténik, és magunkba szállunk, akkor Isten ma is élénk siet, átölel bennünket, mindent megbocsát. Sőt a történet vége egy lakoma és tánc, mert a Bibliában minden megtérés és gyónás lakomával és tánccal végződik. Ezért imádkozom, hogy ez megtörténjen és már nem is bosszankodom, hogy 20 év után egyszer elmaradt a katolikus bál.

Nekünk, keresztényeknek azzal is tisztában kell lennünk: minden nagypéntek után húsvét következik, s ha gyakran nyílnak ki e nagybőjti ablakok, a feltámadás üzenete is megéri a lelkünket.

SZÉP TAMÁS

### **NYÍLJ KI AJTÓ ABLAK!**

Tamás kételkedik, Jézus válaszol

ÉN VAGYOK AZ AJTÓ  
ÉN VAGYOK AZ ABLAK  
ÉN VAGYOK AZ A HÁZ  
HOL OTTHONRA TALÁLSZ

VAGYOK A GYALOGÚT  
TITKOS FÉNYES ÖSVÉNY  
HOL SZEGÉNY ÉS FÖSVÉNY  
S AKI MER HOZZÁM JUT

AZ IGAZSÁG VAGYOK  
SOK FÉLIGAZSÁG KÖZT  
VÉRZŐ FEJJEL VESZTVE  
MÉGIS GYŐZÖK ESTE

ÉN VAGYOK A KENYÉR  
AZ ÉLESZTŐS REMÉNY  
ÉN VAGYOK AZ ÓBOR  
MOST ÉLSZ MOST IDD JÓKOR

A TITOK ÉN VAGYOK  
ÉS A TITOK NYITJA  
KI A REMÉNYT NYÚJTJA  
FÉLELMED GYÓGYÍTJA

ÉN VAGYOK AZ ÉLET  
SZÍV ÉSZ SZEM SZÁJ ÉS FÜL  
E FÖLDÖN ÉLHETSZ CSAK  
EGYEDÜL EMBERÜL

SPIRITUS 2021. március

**Aktív vallásgyakorlással és őszinte hittel tovább fokozható a tisztánlátás**

# A jó dada melegszívű és puha, akihez mindig oda lehet bújni

SZÖVEG: LŐRINCZ SÁNDOR  
FOTÓ: PAP TAMÁS

**TYÚKANYÓKÉNT VOLT JELEN A KICSIK KÖZÖTT, IMMÁR HUSZONÖT ÉVE. DOLGOZHATOTT VOLNA A VASÚTON IS FORGALMI SZOLGÁLTATTEVŐKÉNT, HISZEN ADOTT HOZZÁ A VÉGZETTSÉGE, ÁM A GYERMEKLELKEK JOBBAN VONZOTTÁK. PAP LÁSZLÓNÉ, A KAPOSVÁRI SZENT MARGIT KATOLIKUS ÓVODA IMMÁR NYUGALMAZOTT DAJKÁJA TUDJA: GYERMEKEKÉ AZ ISTEN ORSZÁGA; S CSAK GYERMEKI LÉLEKKEL LÉPHETÜNK BE ODA...**

Takáros családi ház teraszán folyik a szó, a faluszélről a „mérei” dombok integetnek. Az óvodából hazatérve itt érzi legjobban magát, meg a „hegyen”, ahol férjével megtermelik a családnak valót. A friss nyugdíjas, „csupaszem” asszony elkötelezett, gyermekköz-pontú, példamutató munkáját a múlt tanév végén elismerő oklevéllel jutalmazta Varga László megyéspüspök. A kaposmérői oviból került a katolikus oviba, és cseppet sem bánja, hogy



a legkisebbek között telt el fél élete. A kítüntetett dajka egy hatgyerekes, csoma cigány család szülötte; kercesligeti származású édesapja postai kézbesítő, berzencei gyökerű édesanyja takarító-nő volt. Ügyes kezű, dolgos emberek, akik nagy szeretetben élve mindent előteremtettek gyerekeiknek. A hitet is, mint illatos, meleg kenyeret, a szülői házból hozta magával. Mindig nagy segítségére volt élő istenkapcsolata, főképp akkor, amikor származása miatt tettek rá megjegyzést, de akkor is, amikor édesanyja agyvérzése miatt, akit ápolni kellett, nem folytathatta tanulmányait a Munkácsy gimnáziumban. Helyette a MÁV dombóvári kirendeltsége várta, ahol vasúti szakvizsgát tett, és 1996-ig hivatalsegédként dolgozott. Amikor Tamás után megszületett második fia, Gábor, már nem szeretett volna vállalni éjszakai műszakot, inkább konyhalánynak állt be a mérői iskola konyhájába, ám rövidesen Miovecz János igazgató azzal hívatta: szerinte jobb helye lenne az oviban, dadaként. Így beiratkozott a dajkaképzőbe, s örült, hogy kicsik között lehet. 15 év után jött be Kaposvárra; azt szerette

volna, ha egyházi intézményből megy nyugdíjba. Érzett magában arra is erőt, hogy evangelizáljon. Gyereket, szülőt, talán még munkatársakat is...

– Ebben is – mint ahogy mindenben – Isten szándéka mutatkozott meg – jegyezte meg. – A Bibliában azt olvashatjuk: az istenszeretőknek minden a javukra válik, de Jézus egy helyütt így szól: Engedjétek hozzám a kisdedekeket! Én is magamhoz engedtem ezeket az aranyos csöppségeket, megölelgettem őket, és mindig meghatódtam ragaszkodásukon, őszinteségükön, s azon, ahogy szerettek. Azért imádkozom: felnőttként is maradjanak meg ilyenek, és őrizzék meg gyermeklelkűségüket... Etelkát arról is faggattam, milyen egy jó dajka. Azt mondta mosolyogva: melegszívű legyen és puha, akihez mindig oda lehet bújni, ám emellett legyen következetes, és ne majmolja védenceit. Úgy legyen jelen az óvodában, mintha saját fiát-lányát szeretgetné, tanítgatná. Én is így neveltem az enyéimet.

Bár katolikusnak keresztelték, 24 éves kora óta a református gyülekezetbe jár. Azt vallja: egy az Isten, az a lényeg, hogy gondolattal, szóval és cselekedettel egyaránt tegyünk a jót, és háztetőkről hirdessük, mit fülbe sügva hallottunk. Aki ismeri Etelkát, az tapasztalhatta: meglehetősen karakán. Vallási téren is. Állítja: hitünket csak így érdemes élni. A langyosat kiköpi az Isten...

Szüleitől eredő igazságszeretete, harcos kiállása a nemes ügyekért, szókimondása olykor meghökkenítő ugyan a környezetében lévőket, ám el is gondolkodtatja őket. Tudják róla: egyenes jellem. Neki nem gumiból van a gerince. A jó, a nemes és a szép „megszállottja”, és hisz a szeretet erejében. Lehet, hogy kicsit avittasnak tűnik ars poeticája, de vállalja. A megjegyzéseket is tűri, amit erős hite miatt kap olykor.

– Talán azért lehetek némelyek szemében furcsa szerzet, mert gyakorló

## Levél Jókai Annától

Nagy becsben őrzött levél kerül elő a fiókból. Feladója Jókai Anna, címzettje Pap Lászlóné. Megtudom: a megyei könyvtár egyik író-olvasó-találkozóján a jobboldal ikonikus alakja hazáról, hitről, megmaradásról, irodalomról szóló tanítása olyannyira szívéhez szólt, hogy kényszert érzett a verselésre – így rögzítve az élményt. Versét elküldte Jókai Annának, aki postafordultával mondott köszönetet a szép gondolatokért. Etelka egyébként a mérői közéletből is kivette részét. Egyszer például Papp Lajos szívsebész professzor előadását szervezte meg, s mondott verset a találkozón. Sikere volt mindkettőjüknek. Így van ez, ha Pap(p)ok találkoznak...

vallásosként, s nem „vasárnapi keresztyénként” élek, így van istentapasztalatom, és az Úr kellő tisztánlátással is megajándékozott. Az megvitathatatlan, hogy neki köszönhetek mindent, és erről másoknak is örömmel mesélek. Mint ahogy azt is elűjszólom, hogy Varga püspök atya napi facebook-os bejegyzéseit – apró lélekmorzsáit – nyomban megosztom másokkal.

Papnének felnőtt fiai vannak; Tamás a Pécsi Református Gimnázium egyházi ének-zenetanára és karnagya. Gábor – hiába szerzett geodéta végzettséget az egyetemen –, nyugdíjas mozdonyvezető édesapja nyomába lépett. Már kisgyermekként megcsapta a mozdony füstje. Senki sem beszélhette le arról, hogy régi szerelme hivatássá érjen.

Etelka szívesen szaval egyházi és világi rendezvényeken is. Petőfi, Ady, József Attila és az erdélyi költők a kedvencei, de énekelt a gyülekezeti kórusban is.

– Érdekes ennek a kórusnak a története – árulta el. – Amikor Tamás fiam a kántorképzőbe járt Pápára, az első év után Márkus Mihály akkori református püspök azt adta házi feladatul a növendékeknek, hogy hazatérvén, mindenki hozzon létre egy kórust a saját gyülekezetében. Fiam ezt komolyan vette, és az akkori lelkészasszony, Michna Krisztina már az istentisztelet végén hirdette a közösségnek. Így lettünk Tamással alapító tagok, és számos élmény kötött bennünket az énekkarhoz, hiszen istentiszteleteken, próbákon és fellépéseken egyaránt átélhettük: aki énekel, az kétszeresen imádkozik.



# A kegyelem dús vizű forrásai a szentségek

FOTÓ: KLING MÁRK

**A**z újév, a jelenlegi helyzet a szokásosnál erősebben rámutat: „az Úr jósága, hogy még élünk a földön” – emelte ki egyik homíliájában Tomanek Ferenc, a kaposvári Szent Imre-templom plébánosa, aki azt is nyomatékosította: „Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké.” Biztonságot és erőt ad a Vele való szüntelen párbeszéd, csakúgy, mint hitben megélt közösségi lét.

– Majdnem 2000 éve ünnepeljük a szentmisét, az Eucharisziát, és hálát adunk Istennek az élet ajándékáért, a szeretetért és a Vele való barátságra szóló meghívásáért, mely az örök élet reménye. Ebből kell fakadnia a szándéknak is, hogy – ha nincs akadálya – éljek a szentségek ajándékával, melyekkel Isten megosztja életét velem, és én is megosztom a sajátomat Istennel, s – házastársi vagy papi – hivatásomat az Ő áldásával szeretném megélni – mondta, majd arról szólt: szülőként pedig az a természetes, hogy legdrágább kincsünket, a hitünket is átadjuk gyerekeinknek.

– Ennek első és legfontosabb, de nem egyetlen lépése a keresztelés, amit az esküvőn is megígér a pár. Az elsőáldozás és a bérmálás is a beavató szentségek közé tartozik; általuk lehetünk minden szempontból teljes jogú tagjai Krisztus titokzatos testének, az egyháznak. Miért ne kérném a bérmálásban a Szentlélek segítségét az élethez, a szeretethez, az örömhöz, és miért ne élnék a lehetőséggel, hogy Krisztus testével táplálkozzak, aki „életet ad a világnak”, így nekem is? Ő „az élet kenyere”. Ahogy testi táplálék nélkül elsorvadunk és elhagy az erőnk, a lelkünknek is szükséges éltető táplálék. Ha pedig elfordultam Istentől, miért ne élnék a gyónás szentségével, melyben kiengesztelődhetek, megbékélhetek Istennel, magammal és másokkal; bűneim bilincseitől megszabadulva – hívta fel a figyelmet, majd kiemelte: életünk fordulópontjait is Istennel élhetjük meg, áldását kérve magunkra, társunkra, hivatásunkra, döntéseinkre, s így valóban megtalálhatjuk a boldogságunkat. Akik nem járulhatnak szentségekhez, ők éppen azzal tesznek tanúságot hitükről, hogy tevékenyen jelen vannak az egyház életében, közösségében, azt keresve, miként élhetik meg az isten- és emberszeretetet.

A temetés nem szentség. A szertartás egy szép imádság, mellyel Isten irgalmába ajánlják az elhunytat: bocsássa meg bűneit és fogadja be a mennyország örömeibe. A vég felé közeledve a betegek kenetében is kérhetünk erőt Istentől, hogy a halál felé is reménnyel tudjunk közeledni.

# Az értéket, a minőséget keresem mindenben...

Beszélgetés Lőrincz Sándor „Pro Urbe Kaposvár-díjas” íróval, újságíróval

SZÖVEG: DR. RUMSZAUER MIKLÓS  
FOTÓ: KOVÁCS TIBOR, KRAFT RÓBERT

LŐRINCZ SÁNDOR, LAPUNK FŐSZERKESZTŐJE A VÁROS NAPJA ALKALMÁBÓL PRO URBE KAPOSVÁR-DÍJAT VETT ÁT SZITA KÁROLY POLGÁRMESTERTŐL. A KITÜNTETETT TÖBB MINT HÁROM ÉS FÉL ÉVTIZEDE VAN A PÁLYÁN. TÖBB EZER CIKKE JELENT MEG, ÉS EDDIG HUSZONHÉT KÖTETTEL JELENTKEZETT. TIZENEGY ÉVEN KERESZTÜL A SOMOGYI HÍRLAP ÚJSÁGÍRÓJA MAJD ROVATVEZETŐJE VOLT – ÖT ESZTENDEJE ÚJRA OLVAHATJUK FŐLEG EGYHÁZI TÉMÁJÚ CIKKEIT A MEGYEI NAPILAPBAN –, DE ORSZÁGOS FOLYÓIRATOKBAN, HETIVAGY HAVILAPOKBAN IS RENDSZERESEN JELENTEK, S JELENNEK MEG ÍRÁSAI. PUBLIKÁL TÖBBEK KÖZÖTT AZ ÚJ EMBER KULTURÁLIS MELLÉKLETÉBE, A MÉRTÉKADÓBA, A KERESZTÉNY ÉRTELMSÉGIEK SZÖVETSÉGE JEL CÍMŰ ONLINE LAPJÁBA, ÉS AZ EGYIK ALAPÍTÓ TAGJA ÉS MINDMÁIG FELELŐS SZERKESZTŐJE EGYHÁZMEGYEI LAPUNKNAK, A SPIRITUSNAK, DE A SZENT IMRE HÍRADÓ SE JELENNE MEG NÉLKÜLE...



– *Hogy lettél újságíró? Hogy indult anno a pályád?*

– Mindez a kegyelem műve az életemben. A Gárdonyi általános iskolában Szerb Lászlóné, Ica néni tanította a magyar nyelv és irodalmat. Szigorú és következetes volt, de szinte mindig 5-ösöket kaptam tőle. A Tánacsics gimnáziumban érettségiztem, ahol Krasznai „Csöpi” bácsi volt rám nagy hatással, majd a Kaposvári Tanítóképző Főiskolán szereztem diplomát tanító-népművelő szakon. Már gyerekként is jó szervezőnek bizonyultam, így emellett a szakpár mellett döntöttem. Egykori „alma materembe” mentem vissza a kötelező egy hónapos tanítási gyakorlatra, így a záró tanításon is ott tartottam. Emlékszem, éppen egy szólás-magyarzó tanórát kellett tartanom a harmadikosoknak. Egykori igazgatóm, Jordanics József könnyeivel küszködve gratulált az óra végén, csakúgy, mint 3-4. osztályos irodalomtanárom Éry Zoltánné, Éva néni, aki

szintén részese volt a záró tanításomnak. Mivel tanácsi ösztöndíjasként végeztem el a főiskolát, már a leendő munkahelyem is megvolt: Kaposzserdahely. Itt kezdtem volna, ám főiskolai drámapedagógia tanáromon, Tolnai Márián keresztül érkezett egy másik felkérés is. Az akkor még a Latinca Művelődési Központban Mosóczi István koreográfus művészeti vezetésével működő Somogy Táncegyütteshez, illetve az ugyancsak ott próbáló, Németh Ágnes nevével fémjelzett Somogyi Aprók Gyermektáncegyütteshez kerestek menedzsert. Engem talált meg a feladat, s nem bántam, hogy katedrán kívüli munkahelyem lett. Mivel akkor nősültem, s feleségem magyartanár, gondoltam: elég egy pedagógus is a családba. A menedzseri munka mellett rendszeresen beszámoltam az együttes szerepléséről, illetve más események, jelenségek is ösztönöztek írásra. Emlékszem, az első tudósítás a Somogy badacsonytomaji szüreti fellépéséről szólt, ahol a produkció közben a férfi táncosok bekenték a közönség hölgytagjainak arcát korommal... Négy év népművelői munka után – melyben az ismeretterjesztés is teret-szerepet kapott –, dr. Troszt Tibor főszerkesztő hívott át a Somogyi Néplap szerkesztőségébe dolgozni, ahol tizenegy évet töltöttem; kezdetben újságíróként, majd rovatvezetőként. A rendszerváltás korát éltük ekkor. Szép, de nehéz évek voltak ezek, hiszen újságíróként ügyeleti rendszerben dolgoztunk, ami azt jelen-

tette, hogy nem átlagos időbeosztásban: reggel 8-tól akár este fél 11-ig is eltartott az ügyeletes „műszak”. 2001 januárjában már a megyeháza humánszolgáltatásai főosztályán dolgoztam, ahol később főosztályvezető-helyettes lettem, de ekkor sem távolodtam el az írástól, csak akkor már magam döntöttem el, hogy kiről, mit, s hova írok. Jól éreztem magam ebben a munkakörben. Virágkorát élte a Tavaszi Fesztivál, én meg bent lehettem a kulturális-művészeti-színházi élet arzenáljában. Szép, gazdag korszaka volt ez az életemnek. Riportok, tudósítások, életinterjúk, portrék, jegyzetek jelentek meg tollamból. – *Híres személyekkel, művészekkel, politikusokkal, a közélet jelentős képviselőivel és egyházi méltóságokkal is volt alkalmad találkozni. Olyan személyekkel készíthetél riportot, sőt, többekkel önálló könyvet is, mint Balás Béla és Varga László megyéspüspökök, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus szervezésével megbízott Fábry Kornél atya, Maczkó Mária énekművész, Rátóti Zoltán színész, a Csiky egykori igazgatója, Szászfalvi László országgyűlési képviselő, vagy Molnár Piroska, Eperjes Károly és Pogány Judit Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművészek, illetve a közel-múltban elhunyt kiváló művésznők, Spindler Béla. De a neked nyilatkozó hírességek közt említhetnénk városunk szülöttét, a spanyol királyi család fotográfusát, Juan Gyenest is, vagy a Kossuth-díjas meseríró, Kaposvár díszpolgárát, Fésüs Évát.*



Kérdezheted Jászai Joli nénit, Sára Sándor filmrendezőt, Töröcsik Marit, Faludy Györgyöt, Kovács Katit, Koncz Zsuzsát, Zoránt, Bencze Ilonát, Glatz Ferencet vagy Boross Péter miniszterelnököt, György-Rózsa Sándor színművészt, a legendás, Bozsik Yvett rendezte Jézus Krisztus Szupersztár kaposvári produkció címszereplőjét. Meginterjúvolhattad a Kossuth-díjas Takáts Gyulát és Csukás István költőt, Varga Imre szobrászművészt, Jókai Anna író, a világhírű kaposvári sebész orvosprofesszort, Rozsos Istvánt, Szász Endre festő- és grafikusművészt, Rozsos Károl tanár-költőt, vagy a drámaíró és kardiológus főorvost, Sárosi Istvánt. A megkérdezettek listáját még hosszan lehetne sorolni, csak úgy, mint a hírességeken túl a mindennapi emberek által megszólaltatott, általad publikált probléma- és gondolatkörök sokaságát. Hogy kerültél kapcsolatba ennny különböző emberrel, helyzettel? Az élet hozta így, felkínálta a lehetőségeket, amelyeket te észrevettél, vagy Te magad szorgalmaztad és kerestél az alkalmakat? „Gyűrtől rájuk”, hogy velük mindenképpen interjú készíthess, vagy „csak” éltél a váratlanul vagy véletlenszerűen előadódó helyzetekkel?

– A véletlen az ateisták vallása. Nagy erőfeszítembe nem került, hogy „becserkészem” riportalanyaimat. A helyzetek maguktól adódtak, én meg kapható voltam rájuk. Emlékszem, egyszer egy rádiós beszélgetésben azt hallottam Jászai Joli nénről, hogy itt, Somogyban, Répáspusztán volt a férje intéző. Mivel tudtam Joli nénről, hogy Pécsen él, felhívtam telefonon, meséljen ifjúsága Turul Szálló-béli farsangi báljairól. De életem érdekes mozzanata volt az is, ahogy Balás Béla püspök atya feladatra hívott. Újságíróként egy, a kaposvári Zichy iparművészeti iskolában megtartott programról tudósítottam, amelynek vendége a főpásztor volt. Még ott, a tanárban így szólított meg: „Azt hallottam magáról, hogy normális.” Arra kért, hogy ezután segítsen az egyházmegye kommunikációját. Én meg nem mondtam „nem”-et. Azóta is ezt teszem. Talán, akad, aki érzékeli... A riportok elkészítésében az érzékenység volt a legfontosabb. Amikor Andocson a

kegytemplomban egy rendezvényen megpillantottam Harrach Péter minisztert, értelemeszerű volt, hogy nemcsak egy szűkszavú tudósítást készítek az eseményről, hanem egy interjút is. nem kaptam kosarat; nem úgy, mint egyszer Balás püspök atyától. Hosszú pályafutásom alatt talán ő volt az egyetlen, aki az Új Emberben a 70. születésnapjára megjelenő cikkhez nem adott interjút, pedig a szerkesztők nagyon várták. Nem jöttem emiatt zavarba, saját kútfőből írtam meg a méltatást, hiszen ekkor már számtalan beszélgetésen voltunk túl, s mit ad Isten? Tetszett neki. A cikk megjelenését követően felhívtó és megköszönte. Amikor a somogyi származású Boross Péter miniszterelnök közeledett a 90. születésnapjához, vettem a fáradságot, hogy felutazzak Budapestre, annak érdekében, hogy egy terjedelmes életinterjút készíthessek vele, ami később a Somogyból indultak című kötetem vezető anyaga lett. Számomra mindig a megszólított személy volt a fontos, az érdekes. Arra törekedtem, hogy a riportalanyom lehető leghalmozottabb spektrumát villantsam fel. Amikor például Maczkó Mária Nagyban fellépett, akkor nemcsak az estről számoltam be, hanem ennek kapcsán írtam Turáról is, ahol Mária él, arról a mély hitről, s Mária-tiszteletéről, amely sokunknak erős kapaszkodó, ugyanúgy, mint a magyarságunkból forrászó nemzettudat, amit országban-világban dalaiival, népekeivel, imáival Mária képvisel. Mindenkor az motivál, hogy riportalanyom arcélével együtt ne csak az élettörténete jelenjen meg, hanem átfogó módon az általa képviselt kultúra, érték és minőség is, amit megjelenít. Az értékközvetítést, a „minőségi” lét továbbadását tűztem ki célul. Írásaimban a vallás lélek- és személyiségformáló erejének bemutatására, személyes tanúságtételek közlésére, az Örömhír közvetítésére törekedtem, és erről nem mondom le ma sem. Úgy vélem, nem árultam zsákbanacsakát; őszintén, nyíltan, soha sem kiméletlenül írtam. Az volt a fontos, hogy írásom fedje a valóságot, hogy emléket állítsak azon személyeknek, akik tudást, tartást, tisztességet adtak

át. Akik példaként álltak-állnak előttünk, akik a századvég és az új évezred igazodási pontjai voltak s maradtak. Csak így őrződhet meg az emberi érték, legyen szó átadott hagyományról, az ökumenéről, a művészetek, a kortárs irodalom vagy a pedagógia világáról – függetlenül az író műfajoktól. Ezek az emberi találkozások az újságíróit is folyamatosan gazdagítják, tanítják, de tette is hívják. A kereszténység is cselekedetek sora...

– *Stílusod márkavédjegy...*

– Ugyan már, ne túlozz!

– *Komolyan gondolom, hiszen ahogy és amit leírsz, abban nemcsak azt tolmácsolod, amit riportalanyod nyilatkozik, hanem a sorok között átszűrődik az egyénisége, a személyisége is. Őt magát plasztikusan jeleníted meg, nemcsak a gondolatait. Friss, eleven sorok ezek, érződik az eredetiség írásaidban, ahogy és amit üzen általad a beszélgetőtársad.*

*Te olyan korban vagy és voltál író és újságíró, amikor vallásosnak lenni, a vallásosságot nyíltan felvállalni és ezzel a társadalom előtt véleményformálónak válni nem volt feltétlen előnyös. Faggattad Töröcsik Marit is az istenhitéről, és még mellette mily sokakat. Nem származott hátrányod a hited felvállalásából, a hitéleled következetes megéléséből? Nem volt olyan érzésed vagy tapasztalatod, hogy diszkrimináltak a hited miatt téged?*

– Ahogy a széplélek, úgy a megélt istenhité, a vallásgyakorlás sem volt előny, de én soha nem csináltam titkot abból, hogy templomba járok és imaközösség tagja vagyok. Komolyan gondolom hitünk tanítását, erkölcsi szabályrendszerét. Kollégáim vagy elhitték, vagy nem, olykor évődtek velem, de ez nem szegte kedvemet. Meg-megkaptam Kercza főszerkesztőtől is, hogy egyik vagy másik cikket a „Lőrincz atyától” várja, mert – mint fogalmazott – „olyan mosolygós portrékat tud írni.” Szerintem Isten szereti a jókedvű embereket, és örül az örömeinknek, mely legtöbbször Belőle forrasozik. Beteg a lelke annak, aki csak a negatívumokat fedezi fel a környezetében, és kizárólag ezekről képes írni. Egyébként van, aki erre életművet épít. Én viszont nem szeretnék közejük tartozni. Az én hitem arra vezérel, hogy háttérben munkálkodjak, használni, s nem ragyogni teremttem. Abban viszont reménykedem, hogy írásaimból egy szó, egy gondolat, egy összefüggés megérinti az olvasót, és felnyílik a szeme egy másik, e látható világon túli világra, ahova vágyakozunk. A hívőnek éppen ezért lehet teljesebb, tartalmasabb, a Szentlélek erejétől még tüzesebb az élete, mert bele tud kapaszkodni Istenbe. Közösségben élheti hitét, szabadon, boldogan az Úrban. Olykor persze keresztet terhével, de Jézus nem ígerte, hogy könnyű kereszténynek lenni.

– *Köszönöm a beszélgetést. Kitüntetésedhez gratulálva a további munkálkodásodhoz Isten áldását kívánom.*

– Nagyon köszönöm!

# Emlékhely a meg nem született gyermekekért

SZÖVEG: LŐRINCZ SÁNDOR

**A** kaposvári Keleti Temetőben, közel a lélekharanghoz alakítottak ki egy emlékhelyet a meg nem született gyermekekért. Itt helyezhetnek el virágot, gyűjthetnek gyertyát azok, akiknek abortuszuk volt, illetve spontán vetélés következtében veszítették el magzatukat. Egy szobor is érkezett az egyházmegyébe, hogy városról városra, templomról templomra vándorolva hívja fel a figyelmet a megfogant életek védelmére.

Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén, március 25-én Kaposváron fogadták Martin Hudáček szlovák szobrászművész kőből, illetve üvegből készült kompozícióját, mely egy térdelő, síró édesanyát, s felé nyúló, megérinteni készülő, meg nem született kisgyereket ábrázolja. Az egy-egy településen néhány napot töltő vándorszobor köré négy helyszínen – a nagykanizsai Jézus Szíve-templomban, a kaposvári Szent Imre-templomban, a kaposfüredi Szent Órangyalok-templomban, valamint Siófokon – lelki nap fogadja a látogatókat, melynek természetesen része egy szentmise, egy életvédelmi előadás, valamint a lelki adoptálás, amely egy



Isten színe előtt tett ígéret. Ebben az illető személy elköteleződik arra, hogy 9 hónapig át mindennap imádkozik egy – egyedül az Úr előtt ismert –, már megfogant és halállal fenyegetett magzat életéért, valamint azért, hogy ez a gyermek ne legyen abortusz áldozata, születése után szeretetben és elfogadásban, törvényes családi körülmények között nőhessen fel.

A kaposvári Keleti Temetőben Varga László megyéspüspök szentelte fel Kling József kaposfüredi szobrászművész egy

sírkőről felröppenő galambot ábrázoló művét, amely a megfogant, ám meg nem született gyermeklelkeknek állít emléket.

## **Az élet védelméért - mindenkor**

2018 júliusában hazánkba is eljutott a szobor egy másolata az Együtt Az Életért Egyesület munkája révén. Ez a civil szervezet lelki és fizikai segítséget nyújt a nehéz helyzetű nőknek, azért, hogy eltérítsék őket az abortusztól. A szobor magyarországi vándoroltatásához hozzájárul az a tény, hogy 2016. április 10-én történt, hogy abortuszpárti aktivisták a Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége előtt demonstráltak. A szentmisét kigúnyolva, az egyik aktivista püspöki ruházatra emlékeztető öltözetben „meg is áldoztatta” a résztvevőket „abortusztabletta” felirátú zacskóból, „Krisztus teste” kísérő szavakkal. Frivaldszky Gáspár az Emberi Méltóság Központ jogi igazgatóhelyettese, illetve Lábady Tamás volt alkotmánybíró és Zarka Rozina Borbála életvédő aktivista beperelték a demonstrálókat, akik megsértették a katolikus hívőket, s a pert vallásgyalázás címen megnyerték. A részükre ott megítélt összeget a szobor másolatának megvásárlására fordították.

## **Az ÉLET útjának állomásai:**

Jézus Szíve-templom, Kaposvár: 2021. 03. 25 - 27.  
Szent Margit-templom, Kaposvár: 2021. 03. 27. - 04. 10.  
Gyümölcsoltó Boldogasszony-templom, Marcali: 2021. 04. 10 - 19.  
Jézus Szíve-templom, Nagykanizsa: 2021. 04. 19. - 05. 03.  
Keresztelő Szent János-templom, Barcs: 2021. 05. 03 - 10.  
Szent Kereszt-templom, Nagyatád, 2021. 05. 10 - 17.  
Szent Imre-templom, Kaposvár: 2021. 05. 17 - 31.  
Szent Kereszt-templom, Kaposvár: 2021. 05. 31. - 06. 07.  
Szent Órangyalok-templom, Kaposfüred: 2021. 06. 07 - 21.  
Szent II. János Pál körképő, Kaposvár: 2021. 06. 21 - 28.  
Sarlós Boldogasszony-templom, Siófok: 2021. 06. 28. - 07. 12.  
Szentháromság-templom, Balatonlelle: 2021. 07. 12 - 27.  
Nagyboldogasszony-templom, Fonyód: 2021. 07. 27. - 08. 09.  
Szent György-templom, Balatonszentgyörgy: 2021. 08. 09 - 16.

